30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet

az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 100. § (3) bekezdés *x)* pontjában, valamint

a 10. § tekintetében a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 100. § (3) bekezdés *o)* pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § *j)* pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. Az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatai

1. § (1) E rendelet tartalmazza

a) az országos múzeum és az országos szakmúzeum (a továbbiakban együtt: múzeum),

b) a nemzeti könyvtár,

c) az országos szakkönyvtár, valamint

d) az állami egyetem könyvtára (a továbbiakban: egyetemi könyvtár)

számára a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kultv.) alapján ellátott feladataik körében a kiemelt feladatokat, valamint a kiemelt feladatok ellátásának rendjét.

(2) A múzeum a gyűjtőkörében, valamint az (1) bekezdés *b)-d)* pontja szerinti könyvtár a szakterületén kiemelt feladatként

a) minőségi gyűjteményfejlesztést folytat,

b) tudásközpontként módszertani, tudományos, szolgáltató és archiválási feladatokat lát el,

c) képzési és továbbképzési tevékenységet végez,

d) részt vesz hazai és nemzetközi tudományos és szakmai együttműködésekben, különös tekintettel a határon túli magyar közösségekkel és intézményeikkel való együttműködésre,

e) elősegíti a társadalmi felzárkózást és a tiltott diszkrimináció csökkentését, célzott programjaival elősegíti a kulturális értékekhez való általános hozzáférés javítását, ennek keretében a hátrányos helyzetű területek és csoportok felzárkózását,

f) hozzájárul ahhoz, hogy az infokommunikációs kompetenciák mindenki számára hozzáférhetővé váljanak és ezzel csökkenjen a digitális írástudás hiánya,

g) hozzájárul a köznevelés eredményességéhez, valamint

h) részt vesz a Nemzeti Önkéntes Stratégia célkitűzéseinek megvalósulásában.

(3) Kiemelt feladatainak ellátásáról a múzeum éves szakmai munkajelentést, az (1) bekezdés *b)-d)* pontja szerinti könyvtár beszámolót készít, amelyet legkésőbb a tárgyévet követő év február 28-áig megküld a kultúráért felelős miniszternek (a továbbiakban: miniszter).

(4) A miniszter a kiemelt feladatok ellátását a muzeológiai szakfelügyelet és a könyvtári szakfelügyelet útján legalább háromévente ellenőrzi.

(5) A kiemelt feladatok ellátásához szükséges forrást az érintett intézmény költségvetése és a költségvetési bevételi előirányzaton felüli egyéb támogatási források biztosítják.

2. A múzeum kiemelt feladatainak ellátása

2. § Az 1. § (2) bekezdés *a)-c)* pontja szerinti kiemelt feladata ellátása érdekében a múzeum tudásközpontként

a) a gyűjtemények gyarapítása, feldolgozása, valamint közreadása és társadalmi hasznosítása során tudásátadó tevékenységet, ennek keretében mentoráló és tanácsadó tevékenységet végez,

b) gyűjtőkörében a muzeológiai, illetve múzeumpedagógiai, digitalizálási vagy állományvédelmi tevékenység országos szakmai kompetenciaközpontjaként működik,

c) a miniszter által akkreditált képzéseket, valamint tanfolyamokat és szakterület-specifikus képzéseket szervez vagy foglalkoztatottjai ilyen képzéseken oktatói tevékenységet látnak el,

d) működteti a gyűjtőkörébe tartozó, a tudományos kutatás szempontjából jelentős kulturális javak országos központi szakági adattárát,

e) a gyűjtőkörébe tartozó kulturális javakat tartalmazó magángyűjteményekkel szoros együttműködést épít ki, közös kiállításokat és kutatási programokat valósít meg, valamint

f) koordinálja a gyűjtőkörébe tartozó kulturális javak digitalizálását, központi online adatbázisok kiépítését.

3. § Az 1. § (2) bekezdés *d)* pontja szerinti kiemelt feladata ellátása érdekében a múzeum gyűjtőkörében

a) tudományszervezési feladatokat lát el,

b) szakmai konferenciákat szervez,

c) nemzetközi partnerkapcsolatokat tart fenn,

d) elősegíti a hungarikumok külföldi megismertetését és népszerűsítését, valamint

e) kiállítási politikájával biztosítja a gyűjteményi mobilitás elvének való megfelelést.

4. § Az 1. § (2) bekezdés *e)-f)* pontja szerinti kiemelt feladata ellátása érdekében a múzeum

a) célzott programjaival elősegíti a kulturális értékekhez való szélesebb körű hozzáférés javítását, ennek keretében a hátrányos helyzetű területek és csoportok felzárkózását,

b) olyan programokat szervez, amelyek alkalmasak a szemléletformálásra, így jelentős mértékben hozzájárulnak a toleranciára neveléshez, a diszkrimináció csökkentéséhez, valamint

c) képzéseivel és konferenciáival hozzájárul ahhoz, hogy az infokommunikációs kompetenciák mindenki számára hozzáférhetővé váljanak, és ezzel csökkenjen a digitális írástudás hiánya.

5. § Az 1. § (2) bekezdés *g)* pontja szerinti kiemelt feladat ellátása érdekében a múzeum

a) részt vesz a köznevelési tartalomfejlesztésekben, beleértve a kerettantervi szabályozást is, továbbá a formális, nem formális és informális képzésekben,

b) fogadó szervezetként részt vesz az iskolai közösségi szolgálat teljesítésében, valamint

c) részt vesz az iskolai tehetséggondozás és felzárkóztatás céljainak megvalósításában.

6. § Az 1. § (2) bekezdés *h)* pontja szerinti kiemelt feladata ellátása érdekében a múzeum a Nemzeti Önkéntes Stratégiával összhangban önkéntes programot működtet.

3. A muzeális intézmények együttműködési kötelezettsége

7. § (1) A Kultv. 37/A. § (6) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettség körében az 1. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pontjában meghatározott kiemelt feladatok ellátása során a múzeum és a gyűjtőkörének megfelelő, a feladatellátással érintett muzeális intézmény köteles együttműködni.

(2) A 2. § *d)* pontja szerinti feladat teljesítése érdekében a muzeális intézmény a múzeum megkeresése esetén a gyűjteményéről és a tudományos kutatásairól személyes adatot nem tartalmazó információszolgáltatási kötelezettséggel tartozik a gyűjtőköre szerinti múzeum országos központi szakági adattára részére.

4. A nemzeti könyvtár kiemelt feladatainak ellátása

8. § (1) A kiemelt feladatok ellátása érdekében a nemzeti könyvtár a Kultv. 60. § (1) bekezdésében meghatározott központi szolgáltatások keretében

1. a hozzáférhetőség széles körű biztosítása és a hosszú távú megőrzés érdekében digitalizálási terv alapján digitalizálja a gyűjteményében lévő könyvtári dokumentumokat,
2. a könyvtárak országos elektronikus tartalomkezelési és elektronikus dokumentumszolgáltatási kompetenciaközpontjaként működik,
3. a könyvtári rendszerre vonatkozóan előkészíti az elektronikusan előállított és a digitalizált dokumentumok hozzáférhetővé tételére vonatkozó országos stratégiát és annak módszertani útmutatóját,
4. koordinálja a könyvtári dokumentumok digitalizálását, működteti a könyvtárak által megküldött elektronikus (digitalizált) dokumentumok nyilvántartását, gondoskodik a dokumentumok hosszú távú archiválásáról, a dokumentumokat a megküldő könyvtár által meghatározott korlátozások figyelembevételével szolgáltatja,
5. szervezi és koordinálja a könyvtárak együttműködését a Magyar Országos Közös Katalógus fejlesztésében, meghatalmazás alapján gyakorolja az adatbázis előállítói jogokat,
6. részt vesz a nemzeti névtér létrehozásában és koordinálja a közgyűjtemények részvételét a fejlesztésében,
7. a könyvtárakkal együttműködve koordinálja a könyvtári szabványok, szabályzatok és ajánlások előkészítését,
8. szervezi és koordinálja az országos szakkönyvtárak és egyetemi könyvtárak részvételét a humántudományi tanulmányok és cikkek adatbázisának fejlesztésében,
9. szervezi a nemzeti gyűjtőkörű könyvtár és az országos szakkönyvtárak együttműködését a nemzeti bibliográfia teljessé tétele, a nemzeti adatcsere formátum kialakítása és a használatához szükséges útmutató elkészítése érdekében,
10. lehetővé teszi a nemzeti bibliográfiai leírások díjmentes felhasználását a könyvtárak számára,
11. kidolgozza a kulturális örökség részét képező magyar internet oldalak archiválásának szakmai koncepcióját, és előkészíti annak működtetését,
12. a muzeális könyvtári dokumentumok országos nyilvántartásának működtetése érdekében koordinálja az abban résztvevő könyvtárak tevékenységét,
13. az országos szakkönyvtárakkal és az egyetemi könyvtárakkal együttműködve részt vesz a köznevelési elektronikus tartalomfejlesztésben, a formális, nem formális és informális képzésekben,
14. fogadó szervezetként lehetőséget biztosít a tanulók számára a közösségi szolgálat teljesítéséhez,
15. részt vesz az iskolai tehetséggondozás és felzárkózás céljainak megvalósításában,
16. együttműködik a határon túli könyvtárakkal a magyar vonatkozású könyvtári dokumentumok cseréje és hozzáférhetővé tétele, valamint a digitalizálási tevékenység összehangolása érdekében,
17. együttműködik a nemzetiségek anyanyelvű könyvtári ellátását koordináló országos szakkönyvtárral, valamint
18. részt vesz nemzetközi szakmai programokban, fejlesztésekben, kiemelten az Europeana hazai aggregációjában.

(2) A kiemelt feladatok ellátása érdekében a nemzeti könyvtár a Kultv. 61. § (4) bekezdése szerinti alapfeladatai keretében

a) gondoskodik az archivált könyvtári dokumentumok megfelelő őrzéséről, védelméről, beleértve a megfelelő tárolás, megelőző állományvédelem, szakszerű karbantartás, könyvkötészet, konzerválás és restaurálás, állományvédelmi mikrofilmezés és elektronikus másolatkészítés (digitalizálás) feladatait,

b) az Országos Dokumentumellátási Rendszerhez kapcsolódva működteti az országos elektronikus dokumentumküldő rendszert, amelynek keretében

ba) szolgáltatja a szerzői jog által védett művek elektronikus változatát,

bb) figyelembe veszi a könyvtárak által megküldött elektronikus dokumentumok szolgáltatására vonatkozó korlátozásokat, valamint

bc) a könyvtárak helyett - megállapodás alapján - végzi az elektronikus dokumentumküldés lebonyolítását,

c) elektronikus könyvtárat működtet, internetes tartalomszolgáltatást végez, internetes referensz-szolgáltatást működtet,

d) a magyar irodalomtudomány, a magyar nyelvtudomány, a magyar történettudomány, a könyvtörténet és a könyvtártudomány területén ellátja az országos szakkönyvtári feladatokat, valamint

e) a kötelespéldányok alapján statisztikai adatokat szolgáltat a könyvkiadásról.

(3) A kiemelt feladatok ellátása érdekében a nemzeti könyvtár szervezeti egységeként működő Könyvtári Intézet a Kultv. 60. § (3) bekezdése szerinti szakmai szolgáltatások keretében

a) elemzéseket, kutatásokat végez a könyvtárak működése, használata, története, a könyvtári rendszer működése, az országos szakkönyvtári feladatok, valamint az olvasási kultúra fejlesztése vonatkozásában,

b) a könyvtárakat átfogóan érintő projekteket tervez, szervez, bonyolít le, továbbá pályázati tanácsokat ad a könyvtárak számára,

c) országos könyvtári portált és országos könyvtári program- és rendezvénykereső szolgáltatást működtet,

d) szakképzési és továbbképzési tanfolyamokat akkreditáltat és szervez, továbbá ellátja a vizsgaszervezési feladatokat,

e) koordinálja a könyvtárosképző helyek együttműködését,

f) szakmai támogatást nyújt a határon túli magyar könyvtárosok anyanyelvű képzéséhez, továbbképzéséhez, valamint

g) szakmai irányelvek, normatívák és módszertani ajánlások kidolgozását szervezi és végzi.

5. Az országos szakkönyvtár és az egyetemi könyvtár kiemelt feladatainak ellátása

9. § (1) Az országos szakkönyvtár és az egyetemi könyvtár a kiemelt feladatai ellátása érdekében a Kultv. 63. § (1) bekezdése szerinti feladatai keretében

a) részt vesz a szakterületi információellátás szervezésében, az elektronikus információszolgáltatás biztosításában,

b) segítséget nyújt a kutatóknak a nyílt hozzáférés követelményeinek való megfeleléshez,

c) elősegíti az információ-megosztás kultúrájának elterjedését,

d) elősegíti a tudományos információk (publikációk és adatok) tárolására és megosztására alkalmas, hazai és európai interoperábilis elektronikus infrastruktúra fejlesztését, valamint

e) részt vesz a hazai tudományos tevékenység eredményeinek elektronikus formában történő hozzáférhetővé tételében, amely kiterjed

ea) a kutatás eredményeként született közlemények, publikációk nyilvántartására, továbbá

eb) a nyílt és korlátozott hozzáférésű elektronikus és nyomtatott publikációk gyűjtésére, számbavételére, jogszerű megőrzésére és szolgáltatásának biztosítására.

(2) Kiemelt feladataik ellátása érdekében szakterületükön az országos szakkönyvtár és - a felsőoktatási képzéshez és kutatáshoz kapcsolódó feladatai ellátása során - az egyetemi könyvtár a Kultv. 63. § (4) bekezdése szerinti alapfeladatai körében

1. gyűjti és hozzáférhetővé teszi szakterülete magyar és nemzetközi szakirodalmát,
2. szakterületén hazai és nemzetközi szak- és tudományos adatbázisok előfizetésével biztosítja a szaktájékoztatást és a dokumentumszolgáltatást,
3. megőrzi a számára átadott kötelespéldányokat,
4. elvégzi a beszerzett könyvtári dokumentumok tartalmi feltárását, szakbibliográfiai számbavételét és biztosítja a leírások országos használatát,
5. a könyvtári adatbázisok interoperabilitása érdekében figyelembe veszi a nemzeti könyvtár által meghatározott feltárási követelményrendszert és törekszik a bibliográfiai leírás párhuzamosságának kiküszöbölésére,
6. elektronikus könyvtári dokumentumot készít (digitalizál), amelynek elektronikus másolatát - a használatára vonatkozó korlátozások meghatározásával -, továbbá az azonosításához szükséges metaadatokat nyilvántartás, archiválás céljából megküldi a nemzeti könyvtárnak,
7. az adatbázis előállítójával kötött megállapodás alapján részt vesz a magyar szakfolyóiratok analitikus szakbibliográfiai tartalomjegyzékeit feltáró adatbázisának építésében, ennek során az országos rendszerrel kompatibilis adatcsere formátumot alkalmaz,
8. a nemzeti könyvtár által meghatározott adatcsere formátumot alkalmazva részt vesz az országos gyűjtőkörű cikkadatbázis építésében,
9. részt vesz kutatásfejlesztési és innovációs programokban, felsőoktatási tartalomfejlesztésekben, hazai és nemzetközi tudományos együttműködésekben, a tudományos kutatás értékelésében, a bibliometriai vizsgálatokban, szakterületén részt vesz a tudományos információk elektronikus szolgáltatásában,
10. részt vesz a nyílt hozzáférésű repozitóriumok országos infrastrukturális hálózatának kialakításában és üzemeltetésében, rekordjait nemzetközileg szabványos csereformátumban hozzáférhetővé teszi,
11. szakterületi elektronikus könyvtárat gyarapít,
12. szakterületi kompetenciaközpontként működik,
13. részt vesz nemzetközi adatbázisok építésében, fejlesztésében,
14. tanácsadással és koordinációs tevékenységgel segíti a szakterületén működő szakkönyvtárak szolgáltatásait,
15. gyakorló helyként részt vesz a könyvtárosképző intézmények oktatási tevékenységében,
16. részt vesz a könyvtári szakemberek továbbképzésében és iskolarendszeren kívüli képzésében, elősegíti az egész életen át tartó tanulás folyamatát,
17. a használóknak felkészítő programokat szervez,
18. fogadó szervezetként lehetőséget biztosít a tanulók számára a közösségi szolgálat teljesítéséhez, valamint
19. részt vesz a tehetséggondozás és felzárkóztatás céljainak megvalósításában.

(3) A kiemelt feladatok ellátása érdekében a nemzeti gyűjtőkörű könyvtár az egyetemi könyvtár számára az (1) és (2) bekezdésben meghatározott tevékenységeken túl

a) gyűjti, őrzi és feltárja a hozzá érkező kötelespéldányokat,

b)[1] a nemzeti könyvtárral kötött megállapodás alapján gyűjti és szolgáltatja a termékinformációs kötelespéldányokat,

c) archiválja az elektronikus kötelespéldányok egy másolatát,

d)[2] a nemzeti könyvtárral együttműködve gondoskodik a könyvtári dokumentumok megőrzéséről,

e) a nemzeti könyvtárral együttműködve fejleszti a könyvtári dokumentumok országos lelőhelynyilvántartásának adatbázisát,

---

1 Módosította: 35/2017. (XII. 19.) EMMI rendelet 6. § (1) a).
2 Módosította: 35/2017. (XII. 19.) EMMI rendelet 6. § (1) b).

f) az Országos Dokumentumellátási Rendszer elektronikus szolgáltató központi feladatainak ellátása során együttműködik a nemzeti könyvtárral,

g) együttműködik a nemzeti könyvtárral az országos tartalmi feltárási rendszer kialakításában,

h) részt vesz a tudományos kutatás eredményeinek nyílt hozzáférését biztosító tevékenység koordinálásában, valamint

i) részt vesz a nemzeti névtér fejlesztésében.

6. A gyűjtőköri szabályzat

10. § (1) A nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az egyetemi könyvtár kiemelt feladatait a fenntartó által meghatározott szakterületen, a szakterületnek megfelelő gyűjtőkörben látja el. A szakterületnek megfelelő gyűjtőkört a könyvtár tevékenységét szabályozó szervezeti és működési szabályzat mellékletét képező gyűjtőköri szabályzatban kell meghatározni.

(2) A gyűjtőköri szabályzat tartalmazza:

a) a szakterületi témákat és dokumentumtípusokat, amelyeket a könyvtár archiválási céllal gyűjt,

b) a gyűjteményfejlesztés részletes tartalmi szempontjait,

c) a beszerzett dokumentumok megőrzési szabályait, valamint

d) az állományból történő törlés szakmai szempontjait.

(3) A gyűjtőköri szabályzatot az e rendeletben foglalt feladatok ellátásának összehangolása érdekében a fenntartó a jóváhagyását megelőzően előzetes véleményezésre megküldi a miniszternek.

7. A nyilvános könyvtárak együttműködési kötelezettsége

11. § (1) A kiemelt feladatok megvalósítása érdekében a nyilvános könyvtárak kötelesek együttműködni.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt kötelezettsége teljesítése során a nyilvános könyvtár

a) az elektronikus katalógusa építése során törekszik az online hozzáférhető bibliográfiai leírások, különösen a nemzeti bibliográfia és a Magyar Országos Közös Katalógus felhasználására,

b) az általa készített elektronikus könyvtári dokumentum másolatát archiválás céljából beküldi a nemzeti könyvtárnak - ennek során a használatra vonatkozó korlátozásokat határozhat meg -, továbbá

c) az általa készített elektronikus dokumentumok előírt metaadatait megküldi a 8. § (1) bekezdés 4. pontja szerinti nyilvántartás számára, valamint

d) együttműködik a köznevelés eredményességét szolgáló könyvtári feladatok megvalósításában.

(3) A (2) bekezdés *b)* és *c)* pontjában foglaltak a nem nyilvános könyvtárakra is vonatkoznak.

8. Záró rendelkezések

12. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) A nemzeti könyvtár felé a 9. § (2) bekezdés 6. pontja alapján, valamint a 11. § (2) bekezdés *b)* és *c)* pontja alapján fennálló megküldési kötelezettséget 2015. január 1-jétől kell teljesíteni.

13. §[1]

---

1 Hatályon kívül helyezte: 35/2017. (XII. 19.) EMMI rendelet 6. § (2). Hatálytalan: 2017. XII. 20-tól.

TARTALOMJEGYZÉK

30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet ---- 1
az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól ---- 1
1. Az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatai ---- 1
2. A múzeum kiemelt feladatainak ellátása ---- 2
3. A muzeális intézmények együttműködési kötelezettsége ---- 2
4. A nemzeti könyvtár kiemelt feladatainak ellátása ---- 3
5. Az országos szakkönyvtár és az egyetemi könyvtár kiemelt feladatainak ellátása ---- 4
6. A gyűjtőköri szabályzat ---- 6
7. A nyilvános könyvtárak együttműködési kötelezettsége ---- 6
8. Záró rendelkezések ---- 6